

PĀRĀNANDA SŪTRA

CRITICALLY EDITED

WITH AN INTRODUCTION AND INDEX

BY

SWĀMĪ TRIVIKRAMA TĪRTHA

WITH A FOREWORD

BY

B. BHATTĀCHĀRYYA, M. A., Ph. D., *Rājaraṇa*

GENERAL EDITOR

BARODA

ORIENTAL INSTITUTE

1931

पारानंदतंत्रस्यविषयाणां सूचीपत्रम् ।

पृष्ठ.	सूत्र.	पृष्ठ.	सूत्र.
१ परमानन्दमते तत्त्वज्ञानं		श्रुतिलक्षणं	४५
परमात्मा	१	३ आगमः	४६
ईश्वराः	२	तंत्रः	४७
जीवाः	६	स्मृतिः	४८
परमात्माज्ञानं	७	पुराणः	४९
ईश्वराज्ञाः	८	गुरुवाक्यः	५०-५६
जीवाज्ञाः	९	ईश्वरवर्णना	५७-६०
राजकर्तव्यम्	१०	दिव्यलोकवर्णना	५७-६०
अन्यथाफलं	११	दीक्षोपासनाफलं	६१
जीवगतयः	१२	मुक्तिः	६२
नरकः	१३	परा मुक्तिः	६३
स्वर्गः	१४	दीक्षितकर्तव्यं	६४
ऐश्वरो लोकः	१५	कामिनीन्यायः	६५-६६
नरकप्राप्तिकृत्	१६	ईश्वराणां नामनिर्देशः	६८
स्वर्गप्राप्तिकृत्	१७	दीक्षार्थोपगमः	७१
ऐश्वर्यलोकप्राप्तकं	१८	दीक्षेतिकर्तव्यता	७२
नास्तिकानां उच्चाधिकारप्राप्तिकृत्	१९	दीक्षाधिकारविचारः	७३
२ आस्तिकानां शास्त्राणि	२०	४ दीक्षाधिकारे विचारः	७४-७६
संस्कारशास्त्राणां लक्षणं	२३	दीक्षाप्रैषः	७७
मतः	२४	पारानन्दमतदीक्षा	७८-९०
अधिकारिनिरूपणं	२५-३२	वैष्णवः	९१-९२
परमानन्दमते मार्गाः	३३	कौशिकीभक्तश्चेत्	९३
दीक्षा	३७	५ " "	९४-९५
दीक्षाफलं	३८	सौरः	९६
दक्षिणमार्गलक्षणं	४२	शैवः	९७-९९
वामः	४३	गाणपः	१००-१०२
उत्तरः	४४	आभरणानि	३

पृष्ठ.	सूत्र.	पृष्ठ.	सूत्र.
माला	४	अपवादः	४५
बलये	५	शिष्यः	४६-५०
कुंडले	६	गोपनविषये मतं	५१-५४
अंगुलीयकम्	७	गुरोर्नमस्कारविषये उपयुक्तं	५५-५७
दीक्षांते कर्त्तव्यम्	८	शिष्यैर्गुरुःसेव्यः	५८-६०
गुरुकर्त्तव्यम्	९-१०	विश्वासमाहात्म्यं	६१
शिष्यकर्त्तव्यम्	११	गुरुप्रसादफलं	६२-६३
मंत्रोपदेशविधिः ब्राह्मणाय	१२-१५	पारानंदमतसारः	६४-६५
क्षत्राय	१६	८ पारानंदमताधिकारी	६६-६९
६ वैश्याय	१७	मुक्तिः	७०
शूद्राय	१८	शिष्यायाशीर्वचनं गुरोः	७१
मंत्रव्यवस्था द्विजातिकृते	१९	शिष्याय पारानंदमत-	
„ एकजातिकृते	२०	धर्मोपदेशः	७१-८३
वर्णविषये गुरुव्यवस्था	२१	तिलकं	८४-८५
आश्रमविषये	२२-२३	९ अन्यदेवपरिचर्या	८६-८७
मंत्रोपदेशांते कर्त्तव्यं	२४-२६	यज्ञे पशुवधः	८८-८९
नामकरणं दक्षिणे	२७	तिलकोपरि तिलकं	९०-९५
गुरुणा स्वनामकथनं	२८	उपवासः	९६-९७
अभिवादनं	२९	अन्यदेवतापूजा	९८-२०१
गुरुणा उपदेशः	३०	स्वोपास्यपूजाफलं	२०२
पुरुषाणामनुज्ञापितारः	३१-३२	जीवन्मुक्तिः	३-५
मातुः प्राधान्यं	३३	दर्शने प्रयत्नः करणीयः	६
पितुः प्राधान्यं	३४	ज्ञानीभक्तभ्रैष्ठ्यं	७-९
गुरोः „	३५	कर्माणि कर्त्तव्यानि	१०
देवतायाः „	३६	चत्वारो योगाः दर्शनमार्गाः	११
तदनुसारिभावना	३८-३९	ज्ञानयोगाधिकारी	१३
गुरुदेवताप्रकाशः कार्यः	४१	कर्मयोगाधिकारी	१४
मंत्रः सिद्धिं कुर्यात्	४१	१० भक्तियोगाधिकारी	१५
७ सिद्धिं हन्यात्	४२	ध्यानयोगाधिकारी	१६
स्वप्नेश्वरः	४३	भक्तियोगभ्रैष्ठ्यं	१८
गोप्यः	४४	विघ्नेशस्वाधिकारी	२३-२५

पृष्ठ.	सूच.	पृष्ठ.	सूच.
कौशिक्या अधिकारी	२६-३५	वामाचारे कदाऽधिकारः	१८-१९
काल्याद्याया अधिकारी	३६	आचारद्वयव्यवस्था	२१-२६
कौशिक्या अधिकारिणी	३७-४२	दीक्षाशेषः	२८-४७
११ " "	४३-४४	१५ आद्यानुकल्पः	४८
पतिताधिकारः	४५-४६	तृतीयानुकल्पः	५०
काल्यादिविषये	४७	तत्र भावना	५१-५२
आनन्दमयस्य सर्वमानन्दमयं	४८-४९	विशेषार्चनं गुरुणा	५४-५६
विघ्नेशमंडलं	५०-५२	आद्यपात्रमंत्रः	५८
विष्णुमंडलं	५३-५५	द्वितीयपात्रमंत्रः	५९
शिवमंडलं	५६-५८	वेद्यामंत्रः	६०
सूर्यमंडलं	५९-६१	सतीर्थेभ्यो दानं	६१
कौशिकीमंडलं	६२-६४	१६ कौलिकधर्मोपदेशः	६३-७७
कालीमंडलं	६५	१७ " "	७७-९८
१२ नृसिंहकृष्णमंडलं	६६	अभिवादनम्	९९-१००
आद्याचारदीक्षाशेषः	६७-६८	हविःप्रतिपत्तिस्थानप्रवेशः	१
दुःस्वप्नशान्तिः	६९-७०	१८ हविःप्रतिपत्तिः	२-५
आचारशेषः	७१-८८	दक्षिणादानं	६-१३
१३ अदीक्षिताय मंत्रदाने हानिः	८९-९१	अभिवाद्य गमनं	१४
दीक्षाचारिणोऽधिकारः	९१-९२	पूर्णाभिषेकः	१५
गुरोरभावे	९३-९५	गुरुतोषापादनम्	१६-१७
वामाचारभेदौ	९६-९७	गाथोदाहरणम्	१८-२०
पारानन्दाधिकारः	९८-१०२	गुरुविसर्जनम्	२१
वामाधिकारी	३	नित्यार्चननिर्वर्तनम्	२२
वामोपदेशाधिकारी	४	अर्चने अधिकारिव्यवस्था	२३-३०
वामदीक्षा	५-६	१९ गुरुयोग्यता	३१
नामकथनं	७-८	अधिकारार्थमंत्रः	३२-३४
अभिवादनं	९	मतोपदेशः	३६-५७
द्विजस्य मंत्रं	११	२० " "	५८-७७
एकजातस्य मंत्रं	१२	नामकरणं	७८-७९
१४ बीजव्यवस्था	१३	नामप्राशस्त्यं	८०-८२
क्रमत्रयेऽधिकारव्यवस्था	१४-१६	२१ ऐश्वरो धर्मः	८३-८६

पृष्ठ.	सूत्र.	पृष्ठ.	सूत्र.
पुण्यम्	८७	ईश्वरोत्पत्तिः	३८-४२
पापम्	८८	ईश्वरलोकाभिधाः	४३-४८
ईश्वरधर्माद्यन्तः	८९-९८	२७ ईश्वरलोकवर्णना	४९-५२
कर्म	९९-३	सृष्ट्युत्पत्तिः	५३-५६
ऐश्वर्यधर्मफलम्	४	ईश्वराणां मेदशिखराणि	५७-६३
२२ परमानन्दमतं	५	इन्द्रादीनां	६४
परमात्मा	६	ईश्वरलोके ईश्वरस्थितिः	६५-७३
ईश्वराः	७	त्रिलोकी	७५
जीवाः	८	नरलोकः	७६
परमात्मा	९-३५	स्वर्गलोकः	७७
२३ "	३६-४१	ईश्वरानुग्रहभाजः	७८
परमानन्दलोकः	४२-४९	२८ तामसाः	७९
आनन्दमीमांसा	५०-६६	राजसाः	८०
२४ "	६७-७६	सात्विकाः	८१
परमानन्दलोकः	७७-९५	अधिकाराः	८२-९०
२५ ईश्वराः	९६-१२	वेदः	९१-९४
अधिकृताः	१३	पदार्थाः	९५-९६
उत्पत्तौ	१४	अनाद्यनन्ताः	९७
स्थितौ	१५	साध्यनन्ताः	९८
प्रलये	१६	अनादिसांतम्	९९
नैर्विघ्ने	१७	सादिसांतम्	१००
ज्ञाने	१८	मूर्तम्	१
प्रकाशे	१९	व्यापकत्वम्	२-३
ईश्वरः	२०-२१	दिशः	४
जीवाः	२२-२४	कालः	५
२६ "	२५	आकाशः	६
सानन्दलोकः	२६	पृथ्व्यादयः	७
तत्र स्थापनार्हाः	२७	कर्म	८-९
तत्र फलम्	२८	२९ स्वर्गोत्पत्तिः	१०
प्रलयप्रक्रिया	२९-३४	नरककारणं	११
ईश्वरावस्थितिः	३५-३६-३७	यमावस्थानं	१२

पृष्ठ.	सूत्र.	पृष्ठ.	सूत्र.
१३	स्वर्गनयनं	३३	अभिवाद्याः
१४	जीवन्मुक्तिः	१९-२४	यौनज्येष्ठत्वं
१५	परमात्मन ऐश्वर्यं	२५	श्रुतिः
१६	ईश्वरैश्वर्यं	२६	विद्याः
१७	जीवन्मुक्तैश्वर्यं	२८-३०	ज्येष्ठ्यं
१८	प्रजापत्यैश्वर्यं	३४	अभिवादनम्
१९	बृहस्पत्यैश्वर्यं	३४-३९	आलिङ्गनम्
२०	अग्नीषोमैश्वर्यं	४०-४४	अभिवादनक्रमः
२१	शक्रायैश्वर्यं	४५-४९	अभिवाद्यानामाशिषः
२२-२३	देवैश्वर्यं	५०-५२	३५ ,,
२४	पित्रैश्वर्यं	५३-५६	आलिङ्गनक्रमः
२५	देवगंधर्वैश्वर्यं	५७-५९	स्त्रीविषये व्यवस्था
२६	मनुष्यगंधर्वैश्वर्यं	६०-६८	अभिवादनशेषः
२७	चक्रवर्त्यैश्वर्यं	६९-७६	३६ ,,
२९-३५	जीवन्मुक्तस्य स्वेच्छाविहारः	७७-७९	अत्र प्रायश्चित्तिः
३०	॥	८०-८५	अपवादः
५६	कैवल्यमुक्तिः	८६	३७ अर्चनक्रमः
५७-६४	॥	८७-८८	गणेशध्यानं
६५	कर्मविमर्शः	८९	शिवध्यानं
६६-६९	मुक्तिः	९०	विष्णुध्यानं
७०-७२	परमात्मनो नामानि	९१	शक्तेः ध्यानं
७३-७५	ईश्वराणां नामानि	९२	सूर्यस्य
७६-७८	देवतानामानि	९३	कालिकायाः
७९	मनुष्यनामानि	९४-९५	ताराद्यायाः
८०-८३	॥	९६	३८ परशुः
८४-८६	तिरश्चीनानां नामानि	९७-९८	त्सरुः
८७-९०	पदार्थनामानि	९९	अंकुशः
९१	शब्दार्थनिश्चायकं	१००	पाशः
९२-९४	प्रमाणानि	१	कमलदंडः
९४	अभिवादनक्रमः	२	मूपकः
९५-९८	अभिवाद्याः	३	विज्ञेशः

शृङ्ख.	सूत्र.	शृङ्ख.	सूत्र.
तत्र परिभाषा:	४-९	तपः	५८-६१
उपचाराः	१०	स्वाध्यायः	६२-६३
त्रिशूलः	११	४१ ध्यानं	६४-६६
हमरुः	१२	भक्तिः	६७
चक्रं	१३	ईश्वरतोषकृत्	६९-७०
३९ गदा	१४	भक्तिप्रापकं	७१
शंखः	१५	पतनधर्माः	७२-७८
कुरुकुला	१६	४२ ,,	७९-८१
खड्गः	१७-१८	भावनामयी दीक्षा	८२
घंटा	१९	परा भक्तिः	८३
काया महाविद्याः	२०-२२	अर्चकः	८४-८६
वादिप्रश्नः	२३-२४	अर्चापीठम्	८७-९०
उत्तरं	२५-३०	शुद्धोदकम्	९१
ब्रह्मणः ध्यानं	३१-३४	अर्चनम्	९२-९३
काथानां वामाचारसेव्यत्वं	३५	अर्हणार्चनम्	९४-९५
४० ध्यानयोगः	३६-३७	४३ दानार्चनम्	९६-९९
यमाः	३८	विनियोगार्चनम्	१००-२
नियमाः	३९	प्रातःकृत्यं	३-७
आसनम्	४०	तीर्थावाहनं	८
प्राणायामः	४१	स्नानं	९-११
प्रत्याहारः	४२	सूर्यमंडलादावाहनम्	१२-१३
धारणा	४३	शुद्धोदकेन कर्मकरणम्	१४
ध्यानम्	४४	मुद्रायाः कृताकृतता	१५
कर्मयोगः	४५	४४ आचमनम्	१६
ज्ञानयोगः	४६	कौपीनादीनि	१७-१८
भक्तियोगः	४७	वस्त्राणि	१९-२३
नियमाः	४८	उपासकानां वस्त्रवर्णाः	२४
हिंसा	४९-५०	आचमनम्	२५-३०
स्तेयम्	५१-५२	४५ ,,	३१-३५
अनृतम्	५३-५४	कर्माधिकारः	३६
अयाचनम्	५६-५७	अंकनद्रव्याणि	३७-४९

पृष्ठ.	सूत्र.	पृष्ठ.	सूत्र.
संध्या	५०-५२	वस्त्रं	४
नित्यार्चनम्	५३-५४	कौपीनम्	५
४६ देवतासिंहासनम्	५५-५६	गंधविंदु	६-७
कर्मपरिभाषा	५७-५८-५९	भुक्तसंकरव्यवस्था	८-१०
पात्राणि	६०	५० अक्षतान्	११
शालग्रामप्रशंसा	६२-६५	पुष्पाणि	१२
खंडिले पूजाफलम्	६६-६७	आदर्शं	१३-१४
उदके ,,	६८	धूपनं	१५
अग्नौ ,,	६९	दीपनं	१६
४७ वायौ	७०	नैवेद्यं	१७-१९
दिशि	७१	मद्यं	२०-२२
आकाशे	७२	स्तोत्रादि	२३
अर्चने संकल्पः	७३-७७	जलं	२४-२५
प्रोक्षणं	७८-८१	तांबूलं	२६
मंत्रपरिभाषा	८२	अत्र परिभाषाः	२७-३३
कवचपरिभाषा	८३-८४	कुंडसंस्काराः	३४
मंत्रोद्धारः	८५-८७	५१ धर्मपालग्रहणं	३५
दीपः	८८	अग्नयः	३६
परिचर्यामंत्रः	८९	लेखाकरणं	३७
४८ ,," परिभाषा	९०	अभ्यावाहनम्	३८
आवाहनकल्पना विज्ञेशस्य	९१	विविधानिफलम्	३९
,," शिवस्य	९२	दीपज्योतिःप्रशंसा	४०
,," विष्णोः	९३	खड्गधारणं	४१
,," शक्तेः	९४	होमविधिः	४२-४३
,," सूर्यस्य	९५	हविः	४४-४६
,," काल्याः	९६	पवित्रे	४७-४८
४९ ,," ऊहः	९७	५२ उत्पवनं	४९
मंडलार्चनक्रमः	९८	हविःशोधनं	५०-५१
प्रतीकसंपादनम्	९९-१००	हवनपरिभाषा	५२-५३
उपचारभावना	१	वायवः	५४
तर्पणम्	२-३	वैश्वदेवाः	५५

पृष्ठ.	सूत्र.	पृष्ठ.	सूत्र.
प्रज्वालनं	५६-५८	व्यस्तमंडलजपक्रमः	१९-२०
पृथ्व्यः	५९	नामसहस्रपाठस्तवः	२१-२२
परिस्तरणं	६०	अर्चनाक्रमसंक्षेपः	२३
आपः	६१	निर्माल्यकूपः	२४-२५
सुचिचतुर्ग्रहणं	६२	तीर्थनिनयनं	२६-२७
अद्र्याहरणं	६३	,,	२८-३०
होमः	६४-६५	५७ वेद्याव्यवस्था	३१
५३ अग्निविहारः	६६-६७	अर्चनपरिभाषा	३२-३५
होमे पक्षः	६८-६९	प्रयोगविनियोगार्चनम्	३६-३९
देवतोच्छिष्टप्रतिपत्तिः	७०-७७	लघुः अर्चनविधिः	४०
हविःप्रतिपत्तिः	७८	परिभाषाः	४१-४६
५४ मंत्रानुकल्पः	७९	५८ देवताभक्तसंबन्धः	४७-४९
द्रव्यानुकल्पः	८०	ब्रह्मसंस्मृतिकं	५०
नित्यनिवर्तनानुकल्पः	८१	५९ ,,	५१-५३
मंत्रानुकल्पः	८२	ब्रह्मचारी	५४-६२
मतानुसंधानानुकल्पः	८३	गृहस्थः	६३
गुर्वभिवादनानुकल्पः	८४	वन्यः	६४
हविःप्रतिपत्तिशेषः	८५	क्षत्रवैश्यौ	६५
अग्निकर्मशेषः	८६-८७	सत्पात्रम्	६६
दक्षिणाव्यवस्था	८८	अपात्रम्	६७
अपराधक्षमापनानुकल्पः	८९	सत्पात्रालाभे	६८
प्रायश्चित्तिः	९०-९५	६० दानं प्रतिग्राह्यम्	६९-७१
५५ अग्निकार्यं कृताकृतम्	९६	गुर्वाल्यगमनं	७२
पूजाशेषः	९७-७	गुरुप्रतीकं	७३-७८
माला	८-९	राज्ञो मृगया	७९
करपर्वमयी	१०	पुरुषमाहात्म्यं	८०
अक्षमयी	११	६१ हिंसा	८१-८२
पदार्थमयी	१२	भक्ष्यव्यवस्था	८३-८४
५६ जपसंख्या	१३-१५	हिंसाहिंसा	८५-९०
मंडलजपक्रमः	१६-१७	मध्याह्नकृत्यं	९१
लघुः ,,	१८	तर्पणं	९२

पृष्ठ.	सूत्र.	पृष्ठ.	सूत्र.	
	ब्रह्मयज्ञः	९३	उत्सवविधिः	७०-७२
६२	ब्राह्मणाय दानं	९४	७१ ,,	७३-७४
	देवभूतपितृमनुष्ययज्ञाः	९५-९७	वामानां ग्रहणमंत्राः	७५-८१
	स्नातकस्य यज्ञाः	९८	बलिदानविधिः	८२-८६
	कालीपूजा	९९	७२ मानुषवधापवादः	८७
	अत्र गाथाः	१००-५	दंडप्रशंसा	८८-८९
६३	,,	६-७	हिंसाविचारः	९०-९६
	मध्याह्नोत्तरकुलं	८	बलिदानविधिः	९७-९९
	सायंकृत्यं	९-१०	७३-७४ कालखड्गः	१००
	शयनं	११	दिकूखड्गः	१०१
	सांस्कारिकः क्रमः	१२-२०	आकाशखड्गः	२
६४	आपद्धर्मः	२१	खड्गनामानि	४
	वाम्युत्तरयोः	२२	बलिदानेतिकर्तव्यता	६
	कवचसहस्रनामपाठौ	२३	७५-७६ देवताप्रतिष्ठा	७-८
	विधिविशेषव्यवस्था	२४	७७ देवताप्रसादसिद्धिजनका-	
	देवतादर्शनविधिः	२५-२६	नुष्ठानक्रमः	९-१६
	प्रतीकम्	२७-३१	स्वगात्रासृग्बलिविधिः	१७
	बहुपूजकाश्चेत्	३२-३३	स्त्रीजन्यबलिविधिः	१८
	निवेदकः	३५-३८	७८ अनुष्ठानकालादिकं	१९-२६
६५	अर्चनविशेषः	३९-४०	अनुष्ठानोत्सर्गज्ञानं	२७-३६
	विशेषार्चनकालः	४१	७९ ,,	३७-३८
	विशेषार्चनविधिः	४२-४४-४५-४६	सप्तांगपुरश्चरणजपः	३९-५३
६६	विशेषार्चनेतिकर्तव्यता	४७-५०	चतुरंगं	५४
६७	,,	५०-५५	त्र्यंगं	५५
	पशुयागः	५६-५८	८० द्व्यंगं	५६
६८	,,	५९-६०	कालिकायाः	६३-६६
	राजा चेत्	६१	शवसाधनं	६७
	महायागः	६२	स्त्रीसाधनं	६९
६९	,,	६३-६६	८१ ,,	७०
	सत्रयागः	६७	अष्टस्त्रीसाधनम्	७१
७०	,,	६८-६९	योषिदभावे	७२

पृष्ठ.	सूत्र.	पृष्ठ.	सूत्र.
लतासाधनम्	७३	वामाचारिणः	२७
पापमोचने	७४	९२ उत्तराचारिणः	२९
८२ चतुष्पथसाधनम्	७५	शुद्धं धर्म्यं	३१-३३
षट्पात्रसाधनम्	७६	पशुबधो गर्ह्यः	३४-३९
सुरतसाधनं	७७	९३ ,,	४०-४४
श्मशानसाधनं	७८	वैदिके पशुयागे पशुप्रति-	
८३ घोषाशोधनं	७९	निधिः	४५-४९
वेश्यासाधनम्	८०	रुधिरानुकल्पः	५०
सुरतानन्दप्रशंसा	८१	९४ ,,	५१-५५
वध्यवधप्रशंसा	८२	हिंसापरिहारः	५६-६०
कालीमंत्रपुरश्चर्या	८३-८४	पशुप्रतिनिधिः	६१-७०
ईश्वराणामनुष्ठानानि	८५-८७	९५ ऐश्वर्यधर्माकरणे प्रायश्चित्तं	७२
देवताप्रसादकारणं	८८-९३	पारानन्दधर्मप्रशंसा	७३
८४ देवताप्रसादकारणं	९४-९७	गौतमकथा	७४-७५
८५ देवताप्रसादलक्षणानि	९८-१	परशुराम ,,	७६-७७
८६ अनन्तरं कर्तव्यम्	२	नाचिकेत ,,	७८
८७ ईश्वरसाक्षात्कारक्रमः	३-६	९६ बलिकथा	७९
८८ प्रायश्चित्तक्रमः	७-८	यमपराक्रमकथा	८१
राजा चेत्	९	९७ मंडलानि	,,
प्रायश्चित्तं	१०	तारतम्यभावप्रशंसा	८२
८९ नित्यार्चनस्यानुकल्पः	११-१२	९८ राजधर्मक्रमः	८३
देवताप्रसादकामः	१३-१५	दंडाः	,,
प्रायश्चित्तं	१६	वध्यस्य वधविधिः	,,
९० ,, पूर्वांगं	१७	९९ स्त्रीबधो धर्म्यः	,,
उत्तरांगं	१८-१९	१०० अधीशनियोजना	,,
९१ व्याख्यानक्रमः	२०-२१	१०१ अपराधिदंडप्रकाशः	,,
दीक्षा	२२	शास्त्राध्ययनफलम्	८४-८५
उपदीक्षोत्तरदीक्षे	२३		